

kommer, da en Person i Virkeligheden er fuldstændig ude af Stand til selv at bidrage til sit Underhold. Jeg tror ogsaa, at der i vort Folks hele Naturel ligger en god Antydning af, at man vil finde dette Skel, thi Sagen er nemlig, at vi ere saa heldig stillede her i vort Land, at der i Grunden er en vis Arbejdslyst over vor Befolkning, der er af Naturen slet ikke nogen Tilbøjelighed i Befolkningen til at sætte sig ned og drive Tiden hen. Det er i ethvert Tilfælde ikke Tilfældet i den arbejdende Del af Befolkningen. At der er visse Samfundsklasser, som have Tilbøjelighed i denne Retning, kan jeg ikke gøre ved; de ere opdragne til det fra Ungdommen af, og den Tilbøjelighed er saa ikke til at udrydde i en ældre Alder. Men den almindelige arbejdende Befolkning har i Virkeligheden Arbejdslyst, Arbejdsrang og Arbejdsiver, hvad vi kun kunne glæde os ved, da det kun kan være os en Støtte i vore Bestræbelser for den bedste Ordning af dette Spørgsmaal. Det hænger ikke saaledes sammen, at Folk længes efter at blive fri for Arbejde. Men noget andet er, at en Lov som den, vi have, vil søge Slægtled efter Slægtled at forrykke dette Gode, jeg tror, Befolkningen er i Besiddelse af. Den vil nemlig vænne Befolkningen til i Tide at tænke paa Muligheden af at kunne drive, naar de have naaet 60 Aar eller derover. Man vil tænke over, hvor vidt man skal blive ved med at hænge i, om man skal tage Kampen op for at arbejde videre eller skal sætte sig ganske rolig ned og lade det offentlige om Resten. De Tanker ville komme op; de ville Tid efter anden gribe saa en og saa en anden, og de maa derfor nødvendigvis faa psykologisk Indflydelse paa hele Folkets Udvikling. Det er min Opfattelse, at der derigennem lægges en Spire ind i vor Befolkning, som i Virkeligheden kan blive skæbnesvanger. Men netop fordi vor Befolkning ikke af Naturen er tilbøjelig til at slænge sig i Lænestolen og lægge Hænderne i Skødet, men gerne vil have noget at gøre, noget at pusle med, have nogen egen Fortjeneste, er Faren her ikke saa stor. Det er ikke saaledes med alle andre Nationer, det nationale Præg er jo over alt forskelligt. Dette Forhold traadte tidligere saa stærkt frem her overfor Fattigvæsenet. Jeg har ofte været forbavset over at se al denne Kraft udfolde sig hos disse Mennesker for at kunne holde sig fri for Fattigvæsenet. De bukkede ikke under for Fristelsen, men anspændte alle deres Kræfter i denne Kamp. Det har ogsaa for-

bavset mig at se denne Tilbøjelighed hos vort Folk til selv at erhverve, til at kunne sige: Det har jeg selv fortjent, og jeg har ogsaa Lyst til at kunne gøre det fremdeles. Jeg tror, at denne Ejendommelighed hos vort Folk vil hjælpe os til at gaa den af mig antydede Vej. Man kan da sige, at saa længe en Person bevarer saa megen Kraft og Lyst, at han efter sin Stilling og Forhold kan tage Del i Arbejdet, faar han en mindre, fast Understøttelse, som i og for sig kan bringe ham et lige saa godt Udbytte som en større Understøttelse under andre Forhold, og først naar det Tidspunkt kommer, da han naturligt maa sige: Nu slippe mine Kræfter op, jeg kan ikke mere, kan han bede om at maatte rykke ind i den næste Klasse. Bliver det saaledes, tror jeg ikke, at det vil være saa uhyggeligt at skulle gøre dette Skøn. Han vil ikke komme frem med denne Anmodning, før Trangen er saa stor, at alle Stemmer ville samle sig om, at *nu* kan han ikke mere, og først da vil den fulde Understøttelse indtræde. Denne Tanke vilde jeg gerne tage op til Overvejelse nu, da Spørgsmaalet foreligger, og jeg har personlig Tro paa, at den i og for sig lader sig realisere. De ærede Forslagsstillere ere jo gaaede noget i Retning af Bergs og Hørups Forslag ogsaa i den Henseende, at de have delt Befolkningen i visse Klasser: enlige Personer paa Landet osv. De have rigtig nok slaaet Kjøbenhavn og Købstæderne sammen, hvad der muligvis ogsaa kan lade sig gøre; Bergs og Hørups Forslag gjorde der en Forskel paa Kjøbenhavn og Købstæderne. Derimod forekommer det mig, at de ærede Forslagsstillere ikke skulde have undladt at foretage den Deling, som findes i det før nævnte Forslag, mellem enlige Mænd og enlige Kvinder. Jeg holder ellers ikke af denne Sortering i Mænd og Kvinder, men jeg tror dog, at hvis man her vil detaillere i Klasser, maa der gøres en saadan Forskel. Det kan jo ikke nytte at nægte, at med den Udvikling og Tilvænnning, hvorunder Befolkningen lever, er der Fornødenheder, med Hensyn til hvilke Mændene gaa videre end Kvinderne. Det kan vel nok siges, at de fleste Mænd kunne undvære f. Eks. Tobak og Brændevin, men de fleste undvære det nu en Gang ikke, og netop i den Alder, hvor ellers alle andre Nydelser slippe op, hænge de med en vis Trofasthed, kan jeg sige, ved alle saadanne Nydelser, som de endnu kunne bevare. I visse Forhold ere ogsaa de gamle Mænd mere hjælpeløse end Kvinderne for Eksempel med Hensyn til Renligheds- og